

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Gazeta Częstochowska

Redaktor

REDAKCJA i ADMINISTRACJA
Częstochowa, Aleja II № 38, telefon № 50.

Wydawca Antoni Siennicki.

ty i ogłoszeń na stronicy IV-ej.

Cena 3 kop.

Wielkim Kinematograficznym przedstawieniem **Zmiana programu DWA RAZY w tygodniu**
o tej pory w Częstochowie. Obrazy doborowe, sensacyjne i artystyczne, otrzymane wprost z aryjskich, zdjęcia ostatnich nowości. Szczegóły w programach.
wzięta od godz. 3 po poł., a w dni powszednie od godz. 5 po południu. Dyrektor B. Zarzecki;

W r. b. otwarte będą klasy: wstępna, 1-a, 2-a 3-a i 4-a. W razie napływu kandydatów otwarte zostaną również klasy wyższe. Dodatkowo łącna. Wpis w kl. wstępnej rb. 40 w I-50, w II-70, w III-80 i w IV-90. **Internat** prowadzony przez dyrektora przy współudziale obywateli, popierających szkołę. Opłata za internat rb. 420. Oprócz lekcji stosowana jest praca w ogrodzie i warsztatach. Kancelaria otwarta codziennie od 11 do 2-Egzamina od 24 Sierpnia. Podania adresować: „**Czerwony dwór**“ przez Grodzisk, stacja kolei W. Wied. 255 Dyrektor **Henryk Rygiel**.

Zatwierdzone przez Ministerjum Przemysłu i Handlu.

Kursy Handlowe W. NASSALSKIEGO w Częstochowie.

półroczne wieczorne dla obojga płci.

Przedmioty wykładowe: buchalterja, arytmetyka handlowa, korespondencja, prawo handlowe, ekonomia polityczna, geografia handlowa.

Wykłady na komplecie wykładowym rozpoczną się 2 Września r. b. Zapisy przyjmuje i informacjami udziela Kancelarja Kursów, Aleja II № 24, codziennie z wyjątkiem świąt i niedziel od g 6-7 pp. 15-1

Oko-Perlin Dentysta

Teatrainsa № 13.

przyjmuje codziennie od 10 rano do 12 i od 2 do 6 po połud. Wzrostki zębne i sztuczne na zlocie bez podniebienia, oraz przyjmując niezamierzonych od 9 do 10 rano bezpłatnie. 21

Lekarz-Dentysta 20

Michał Grejniec

poleca № 1 swego Wydawnictwa Popularnego p. t. „Ogólne zasady pielęgnowania zębów i jamy ustnej“ cena 5 i 10 k. Zgadnąć w księgarniach lub wprost od autora i wydawcy w Częstochowie, I Aleja Nr. 10.

Kupujemy w większych ilościach — znaczne ustępstwo.

Lekarz Dentysta Artur Bronistowski

przyjmuje codziennie od 9-11 i od 3-7 p. t. I Aleja № 8, pierwsze piętro, dom p. Rygockiej. 92

Choroby zębów i jamy ustnej. Plomby. Zęby sztuczne bez podniebienia na kauczuku i w złocie.

Zatwierdzona przez Ministerjum Spraw Wewnętrznych

Lecznica chorób zębów i jamy ustnej

Marjana Puchalskiego

przeniesiona została w III-a Aleje № 57 wprost kościoła po Marjwitkach.

Leczenie plombowanie zębów sztuczne podług lasky.

Porada 30 kop., wyjęcie zęba 50 kop. Dyżury nocne od 8 wiecz. do 8 rano, zapłata podwójna. 21

Teatr Marji Przybyłko

na placu Wystawy.

W czwartek, 26 sierpnia po zmierz. cenach

Zbrodnia i Kara

Początek o godz. 3 1/2 po południu Sztuka Dostojewskiego.

Uniwersytet ludowy w Częstochowie.

Wystawa nasza przesyła swym ogromem wszelkie przewidywane rozmiary, w połączeniu z niedawną wycieczką braci — Czechów dało asumpt prasie zarówno polskiej, jak i czeskiej do licznych aktualnych uwag:

Gdy wystawa z czasem należeć już będzie do przeszłości — pisze w jednym z ostatnich numerów „Kurjer Warszawski“ — cóż pozostanie nam jako

trwały dorobek kulturalny z tak wielkiego przedsięwzięcia wystawowego, jak z epizodycznych wycieczek i zjazdów.

Co do poznania narodu czeskiego nabieramy przekonania, że społeczeństwo to stanęło tak wysoko pod względem moralnym i materialnym, jedynie przez twardo pojętą demokrację, przez którą podniosły się i oświeciły masy ludowe i skłoni nas do zrobienia dokładnego bilansu naszych usiłowań w tym względzie.

Z wystawy zaś częstochowskiej, prócz korzyści dla przemysłu i handlu, pozostanie pewien zapas rozbudzonych pojęć wśród rzesz patników, oglądających po raz pierwszy tyle nagromadzonych razem cudów; pozostanie to, co ma być odtąd ozdobą miasta, a zarazem jego instytucją kulturalną; kompletem budynków, które stanowią Muzeum higieniczne, zagroda włościańska i hala przemysłu ludowego.

Gmachy te powinny zostać zawiazaniem uniwersytetu ludowego w Częstochowie. Sprzyjają temu przedewszystkiem wyjątkowe warunki miejscowe, nieustanny ruch pielgrzymów w miejscach letnich szczególnie, i tądzie harmonijny zespół instytucji, mogących w sobie zrędkować wszelkie usiłowania skierowane do podniesienia poziomu kulturalnego naszego ludu.

W naszych warunkach trzeba mu nadać przedewszystkiem podstawy prawne, w uzyskaniu pozwolenia rządowego, co ze względu na przeważający kierunek ekonomiczno-gospodarczy nie powinno nastężyć trudności, a potem należy zorganizować cały ochotniczy zastęp chętnych prelegentów, wywózczyń fachowców, którzyby kolejno częściej swojego czasu instytucji poświęcałi.

Able są już gotowe, chodzi więc tylko o odczyty, a jak w obecnej jeszcze chwili w obec niższego stanu oświaty o pogadanki, objaśnienia, o lekcje poglądowe.

Higieniczne Muzeum częstochowskie jest już prawie na ten cel gotowe: obszerna sala z estradą do pokazania na ekranie, ściany zawieszona tablicami graficznymi z wystawy przeciwalkoholicznej i in., modele początkowych, mieszkań wzorowych, łazienki wiejskiej, szpitalików i przytulików; oto dostateczne pomoce naukowe. Zagroda

jednak włościańska, powiedzmy nawiasem, obmyślana niezbyt praktycznie i zadrogą, jak na przeciętne środki naszego włościanina, wymaga jeszcze doświadczeń aby z niej utworzyć można było dom ludowy. Przedewszystkiem mieścić się w niej powinna biblioteka z czytelnia pism i wydawnictw, i to przysłanych w kilku egzemplarzach, następnie w budynkach gospodarczych musi się znaleźć więcej fotografii, tablic itp., niż te, które już są zawieszone w stołode, aby z niej utworzyć teren do objaśnień i pokazów; następnie powinna tu być z pomocą (farności właścicieli zakładów maszyn i fabryk i zaopatrzyć ją w odpowiednie narzędzia używane w przemyśle i hodowli. Wszystko to, połączone z wykładową umiejętnie teorią, podniosłoby niewątpliwie w krótkim czasie produkcję rolną w kraju.

Dział ogrodnictwa, zyskał już poważną podstawę i kolo zagrody urządzone są doskonałe zagonki tak warzywne, jak kwiatowe, chodzący tylko o utrzymanie ich stałe z pomocą ogrodników miejscowych, którzyby też mogli urządzić pogadanki ogrodnicze.

Pomocniczym terenem nader ważnym w całej tej akcji, jest otaczający wyżej wymienione budowle obszerny park, urządzony kosztem kilkunastu tysięcy rubli, przez komitet wystawy, który musiał staczać walki z drobnym mieszczaństwem częstochowskiem o pozwolenie zamienienia wydm i dzikich zarosli podklasztornych w piękny ogród, pełen roślin i krzewów.

Lud nasz uczynił się tam także szanować cudzą własność, drzewa szczególnie, niszczone u nas tak bezlitośnie — z bezzmyslnym wandalizmem.

Gmach przemysłu ludowego urządzony staraniem dr. Benniego, jest po każdym względem wzorowy; dobre nowe warsztaty, przedstawione w postaci, jak ulepszać produkcję, mogą być podnieść intensywnie płynące z nich korzyści materialne; co należy rozpatrywać w jakiej okolicy, gdzie wreszcie zaopatrzyć się w wyroby ludowe. Niechby tak jak jest pozostało, a niechby, powiększając tylko okazy rozwijających się nowych mających stałych instruktorów, przybywający lud objaśniałi.

Fabryka wyrobów cementowych majątku „OSTROWY”

J. C. W. Wielkiego Księcia **Michała Aleksandrowicza**

Adres poczt. i telegr. **Kłobuck, gub. Piotrkowska**

Wyroby: dachówki, rur różnych wymiarów i form cegły płyt podłogowych i trotuarowych, różne upiększenia fasady

KRUSZYNSKI i PROSZOWSKI

Częstochowa, Aleja III-cia, dom własny.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukator

WYKONYWA: RZEZBĘ, POMNIKI, ROBOTY BUDOWLANE i SZTUKATERJĄ.

Założony w roku 1878.

RYDZEWSKI i S-ko

Biurowo Techniczne w Częstochowie, Teatrainsa 13.

Polecają: Kwas węglowy w balonach węże gumowe, gumowe i azbestowe, pakunki różnych konstrukcji. Oferty na żądanie.

Diaczego na wystawie nie postara no sie o zakrycie sciekow ułożonych z desek?
 Czyżby zadaniem wystawy bylo dostarczenie kalek społeczeństwu?

Diaczego w parku, tuż przy estradzie orkiestry deski, oslanjające kieszki w łaciągawą sterczą ponad chłodniami?
 Czyżby to miejsce przeznaczone było specjalnie na pokaz „dessonni“ upadających pań i panien?

Kronika.

— Od redakcji.
 Wczorajm porządku wskutek przybycia kolek rolniczych itp. na Wystawie redaktor naszego pisma przyjmował mało interesantów tylko w godz. od 4—5 popołudniu i od 10—11 wieczorem.
 — Osobiste.
 P. Zygmunt Bartkiewicz, ceniony powieścielnik, członek redakcji „Świata“ dawni w Częstochowie.
 — Leon Hempel, prezes Towarzystwa kolek rolniczych okręgu lubelskiego.
 — Dawid Sliwicki, redaktor „Ziemi Lubelskiej“.
 — Józef Nakonieczny poseł do Dni.

— Józef Gukowski z Lublina.
 — Ks. Kwiatkowski, redaktor „Jużenki“ z Bychowa
 — Stanisław Moskałowski ze Zwiędzicy.
 — Urzędowe.
 Wczoraj o godz. 1 i pół po południu do Częstochowy przybył generał-majator wojenny z Łodzi gen. Karakow. Wprost z dworca gen. Kaznańsk wraz ze żoną udał się na plac stacyjny.
 — Wielka pielgrzymka na Jasną Górę.
 W dniu 30 b. m., z okolic Wyszogrodu wyrusza na drogę wielka pielgrzymka Jasną Górę i wystawę częstochowską. W pielgrzymce tej weźmie udział 15 tysięcy proboszczów ze swymi parafianami, którzy zbiórą się w Wyszogrodzie i siedmiu zamówieniom statkami przybędą do Jasawy. W dalszą drogę wyruszą kolejno z Łelazną.

Do składu pielgrzymki Jasnogórskiej będą będa parafie: Żuków, Skrzynowo, Nowa Kępa, Białków, Bodzanów, Danilów, Bielut, Góra, Letów, Wyszogrod, Żurawisk i inne.
 — Sprawa żydowska.
 Do ministerjum oświaty wpływa wiele próśb od żydów o wydawanie pomocy żydom nauczycielom szkół w wiejskich i ich rodzicom. W latach poprzednich próśby te zaspakajano ze względu na niedostatek na kształcenie żydów.
 Obecnie ministerjum oświaty pod-

bone starania odrzuca, uznając, że wydawanie zapomogi za żydowskiego kapitału emerytalnego można tylko w wyjątkowych wypadkach.
 — Aresztowania.
 W ciągu doby ubiegłej aresztowano w mieście dla sprawżenia osobistości: Franciszka Łaskowskiego, Jana Woźniaka, Bolesława Kjańskiego, Władysława Ujma, Wojciecha Pyskała, Dawida Hajermana, Stefana Bidę i Antoniego Nowaka.

Za pijanstwo Piotra Poduchowicza.
 Za bójkę: Józefa Szymczyka oraz z wroku sądowego Piotra Borowca.
Sztuka.
 — Teatr Marii Przybytko.
 — Dziś i jutro w teatrze na placu wystawy o godz. 3½ po południu na specjalne zamówienia kolek rolnych odegrana zostanie podmiotła sztuka „Obrona Częstochowy“ z p. Helickim w roli przerażonego Kordeckiego.
 W piątek wieczorem po raz 2 gi interesująca sztuka Hermana Hajermana „Ghetto“.
 Repertuar na tydzień bieżący zapowiada:
 Czwartek—Zbrodnia i kara.
 Piątek—Ghetto.
 Sobota—(premiera) Tomko Zbójnik.

Korespondencje.
 — Katastrofa kolejowa.
 Korespondent nasz z kongresu odontologicznego w Berlinie pod datą 23 b. m. donosi:
 Zostawiając wrażenia o Berlinie na później, wspomnie tylko, że w 15 minut po przejeździe mego pociągu przez Frankfurt zdarzyła się tam katastrofa kolejowa. Pociąg w pełnym biegu wpadł na parowóz manewrujący, zderzenie było bardzo silne i oprócz służby kolejowej odniosło z póżród pasażerów dość ciężkie rany około 20 osób.

TELEGRAMY.
 (Agencji Petersburskiej i własne.)
 — ożar.
 Tomaszów 25. Spalili się suszarnie i oddział maszyn fabryki Wandkiego. Straty dochodzą do 50.000 rb.
 Cholera.
 Petersburg 25. W ciągu doby ubiegłej zapadło na cholere 25 osób, zmarło 9, pozostaje w szpitalach choletrycznych 341.
 Ryga, 25. Zachorowało na cholere 2 osoby, umarło także 2.
 Sprawa Herceńszteina.
 Terjoki 25. Zaczęła się tutaj na nowo sprawa o zabójstwo Herceńszteina. Rano badano, przywiezionego z więzienia Wyborskiego, Juskiewicz-Kraskowskiego, który twierdził kategorycznie, iż nie w sprawie powyższej nie wie, jednocześnie zapewniając, że „Związek Narodu Rosyjskiego“ nigdy nie posiadał t. z. drużyny bojowej, a co zatem idzie, nie mógł się takowa posługiwać.

Terjoki 25. Po przerwie odczytano zeznanie Łariczkina, który twierdził, że za pieniądze Dubrowina przybyli do Terjok celem zamordowania Herceńszteina: Kazanow, Połowniew, Juskiewicz—Kraskowskij, Kuzarinow i Łariczkin.
 Sam on udział w zabójstwie nie brał, a zabił Herceńszteina Karancow.
 Terjoki 25. Obronca Bułacz prosił sąd o zwolnienie za kancją Juskiewicz—Kraskowskiego, co sąd odrzucił.
 Terjoki 25. Sąd, odkładając sprawę, postanowił zażądać kategorycznie stawienia się przed sądem Dubrowina, a także przybycia na sąd wdowy po Herceńszteinie.

Terjoki 25. Przybyło tu około 400 członków związku narodu rosyjskiego, celem oczekiwania wyniku rozpraw sądowych.
Zapasy samolotów.
 Sathue 25. Obecni na dzisiejszym konkursie samolotów byli: prezydent Fallieres z małżonką, Briand, Millerand i Brun. Z póżród zupełnie udatnych wzdłotów aeronauta Polant przebył 10 kilometrów w 12 minut 13½ sekundy, sięgając wysokości 100 metrów. Takiej samej wysokości sięgnął Latham.

Aresztowania.
 Niższy Nowogrod 25. Wykryto organizację socjaldemokratyczną. Znalaziono masle materiału obciążającego, jako to: proklamacja, drukarnię i t. p. Rewizje i aresztowania trwają w dalszym ciągu.
Na manewrach.
 Razań 25. Podczas nocnych manewrów zabit przypadkowo wystrzałem z karabina podoficera, raniono dwóch żołnierzy.

Sytuacja w Maroku.
 Melilla 25. Hiszpańska kawaleria pod osłoną dział okrętowych rozpoczęła atak na pozycje Kabyliów.
Listy do Redakcji.
 Szanowny Panie Redaktorze!

W odpowiedzi na zapytanie zrobione w № 21 „Gazety Częstochowskiej“ przez sławetną redakcję niniejszym pozwalamy sobie złożyć objaśnienia powodów niedokładnego funkcjonowania oświetlenia elektrycznego od pewnego czasu, jak w mieście tak i na Wystawie.
 Powodem—jest zbytne przeciążenie maszyn na stacji centralnej, która nie była przygotowana do tak znacznego obciążenia, jakie przysłażo oświetlenie Wystawy. Na nocny zawartę umowy z komitetem Wystawy podjęliśmy się oświetlenie Wystawy i w celu należytego wywiązania się z przyjętego na siebie zobowiązania postanowiliśmy urządzić na terenie Wystawy specjalną stację elektryczną składającą się z silnika gazowego o sile 130 koni i odpowiedniej prądnicę zupełnie wystarczającą do obsłużenia i dostarczenia potrzebnej ilości energii elektrycznej na Wystawie—komitet za swej strony zobowiązał się dostarczyć potrzebną ilość wody t. j. 20 kub. metr. na dobę. Dzień

Wystawy zbliżając się a powyższa ilość wody nie była dostarczona, poczuwając się do normalnego obowiązku przyjęcia z pomocą Komitetowi Wystawy, wiedząc o trudnościach jakie miał z otrzymaniem wody, przyłączyliśmy w ostatniej chwili całą siłę przewodników na Wystawie ze stacją miejską, mając nadzieję że lada dzień otrzymamy wodę i uruchomimy stację elektryczną na Wystawie. Tak miały tydzień za tygodniem, komitet, mając oświetlenie, zupełnie zaniedbał dostarczenia wody i dopiero na skutek listów naszych i w rezultacie rejentalnego wezwania wziął się energicznie do ustawienia pompy i dostarczenia wody.

Podajemy to wyjaśnienie bijnajmniej nie w celu szczykanowania lub krytykowania czynności komitetu Wystawy i jego funkcjonariuszów, lecz w celu przedstawienia ogółowi kwestii we właściwym świetle, nie chcemy bowiem być posądzonymi o lekceważące traktowanie tak ważnej sprawy społecznej jaką jest Wystawa, przeciwnie zrobiliśmy wszystko co było w naszej mocy, odpowiedzialności jednak za rawidlowe funkcjonowanie oświetlenia wobec uniemożliwienia nam puszczania w ruch stacji elektrycznej na Wystawie przyjąć nie mogliśmy, o czym w swim czasie zawiadomiliśmy rejentalnie komitet Wystawy.

Z poważaniem
 Biuro oświetlenia elektrycznego „Sila i Swiatlo“.

Przyp Red. Wczoraj zamieściliśmy notatkę w rubryce „Diaczego?“ w formie dosyć ostrej karzącą przedsiębiorstwo „Sila i Swiatlo“ za niedokładne oświetlanie miasta i terenu Wystawy.
 Dziś otrzymaliśmy od zarządu „Sily i Swiatla“ list, wyjaśniający powody tych niedokładności. Ten pospiech w udzieleniu informacji napawa nas dumą i zachęca do dalszej pracy w społeczeństwie, które rozumie cel, znaczenie i postępowanie pracy. W innych miastach (nieścisły są takie) dzienniki, którzy się naraził grupie koniesjonariuszów w rodzaju „Sila i Swiatlo“ byłyby skazywane na infamję, redaktor byłby przedmiotem naganki i szykan. A w Częstochowie? W Częstochowie widocznie ludzie zrozumieeli, iż pismo nie powinno czynić nic w imię stosunków osobistych, lecz wskazywać dobro i zło w imię dobra społecznego. „Sila i Swiatlo“ z przyczyn zależnych lub niezależnych od przedsiębiorstwa wywiązuje się nie zawsze dobrze ze swych zobowiązań, ale jak widzimy z zachowania się tego przedsiębiorstwa w stosunku do nas, liczy się ono z głosem opinii publicznej, a to już jest duża gwarancja poprawy na przyszłość i samego oświetlenia.

Przedam bardzo tanio 6 osłów razem lub pojedynczo. Częstochowska wystawa, pawilon główny, Kabina z biurowością Barzona. 496—2—1
 Lepiej dewocyjny odpowiedź dla dużej rodziny, blisko klasztoru. Sprzedam z powodu choroby Wielką 46—5 Maślankiewicz. 456—3—1

Helena Komar
 przełożona pensji żeńskiej 7-imo klasowej
 badania, że wstępne egzamina rozpoczęną się 1-go Września.
 badania, który nie wnieśli opłaty wpisowej rok zeszy, bezwarunkowo nadal na pensję przyjęty. 478—4—1
 rok ja rozpoczną się 10 września.

D. B. LOWENSTEINA FOSMOZA
 NAJLEPSZA MACZKA ODŻYWCZA
 Dla dzieci, matek rekonwalescentów osób nerwowych i starców. Fosmoza zapewnia prawidłowy rozwój krwi, kości i mięśni. Niezbędny pokarm dla dzieci w okresie ząbkowania i rośnięcia.
 Liczne opinie P. p. Lekarzy i Ordynatorów szpitali dołączają się do każdego pudełka. Dostać można w aptekach i skład. aptecznych.
 Cena pudełka rb 1.

Zakład Naukowy żeński 7-io klasowy z klasą wstępną i pensjonatem
Wacław Gólczewskiej-Chranawskiej
 przy ul. Teatralnej 9.
 Przyjmuje zapisy nowowstępujących uczenie codziennie od godz. 10—12.
 Egzamina wstępne od 6—lekcyjne 11 września. 432 12-2
F. Witeszczak
 prof. muzyki mieszka: Aleja II № 86, II piętro. 485 2-1

Przełożona 4 klasowej pensji żeńskiej w ZAWIERCIU.
Helena Malczewska
 Zawierciana, że zapiszerzenie rozpoczęcie się 25 sierpnia egzamina 1 września a lekcję 3 września. 470-2-1
2-u klasowa szkoła
 z klasą przygotowawczą
Z. WIGURSKIEJ z Częstochowie,
 Teatralna 31.
Zapisy rozpoczęto,
 Teatralna 27 od 11—12 g.
 Dzieci rodziców, którzy nie wnieśli całkowitej opłaty wpisowej za rok zeszy, bezwarunkowo nadal do szkoły przyjęci nie będą.
 389 5—1

DOBROLIN
 najlepsza pasta do obuwia 4 ch kolorach jedna która traci nie dezcyu potysku nie niszczy skóry i nigdy nie wysycha.
 Żądać wszędzie.
 Fabryka
H. Łoziński i S-ka
 Warszawa Furmańska № 9
 oszukawani są przedstawiciele.

Zakład Ogrodniczy S. JASTRZĘBSKIEGO
 Aleja № 16. Telefonu № 65 w Częstochowie.
 NA WYSTAWIE w pawilonie głównym, w kabini № 123, sprzedaż kwiatów ciętych i do nieczkoych. Zamówienia na bukiety i dekoracje.

Książki Szkolne
 do szkół rządowych i prywatnych
 Poleca:
H. Chylińska
 Keiegarnia pod firmą
M. Lipskiej.
 T. Rychter Warszawa, Okopowa 21.

Stancja dla panienek może być z konwersacją francuską. Tamże lokale francuskiego i literatury. Ul. Teatralna 81 w mieszk. W-go L. Nieprzechlono. 442—6—1
Nowa pracownia sukien damskich otwartą została w Częstochowie przy ulicy Panny Marii № 20 II Aleja pod firmą „Helena“. 447—10—4
 Tysiąc contuarów wiana sprzedam. Władność Handel Wln, Rynek JasnoGórski, Z. Sobociński. 450—3—1
Kraków Zakład wodoloczniczy i sanatorium spec. chorób nerwowych Dżwa Knapczyka—ul. Szajkięgo. 11—8
 Agont dla sprzedaży czekolady i kakao poszukiwany. Oferty dla Kobelta, Sosnowiec Swoboda 8. 479-2-1

Warszaty Reparacyjne
 (rozłączanie cylindrów, frezownia, kół zębatych, obróbka mechaniczna, montaż i t. p.) przy **Szafdzio**
Używanych Maszyn
 T. Rychter Warszawa, Okopowa 21.

Fabryka fortepianów i pianin

MAŁECKI
Warszawa

PIERNA № 1.

Sprzedaż instrumentów ratami na dowolnych warunkach oraz wynajem pianin i wszelka gruntowna reperacja. 368-10-2

Firma egz. od 1891 r.

Stefan Posiadłowski
Majster Ciesielski w Sosnowcu
ul. Nowa (dom Stana).

Wykonuje roboty budowlane, konstrukcyjne, żelazne, mosty, różnego rodzaju schody, tak z powierzonych jakoteż z własnych materiałów.
Dostarcza odpowiednich rzemieślników w tej branży.

Russkie wino własnych wyrobów

C. Bratkowski w Odesie

Poleca w głównym pawil. w Gracie także przyjmuje zamówienia na wszelkie wina. 487-3-1
Specjalność: wino **Kościelne**.

Przedsiębiorstwo wyrobów cementowych

p. f. **Józef WARSZAWSKI** dawniej **TROSSET**
Nikolajewska № 8.

Wykonuje: Triturary betonowe, Schody mozaikowe, Rury kanalizacyjne wszelkich rozmiarów, Dosadki sztuczne krytydowe, Ceny niskie. Fabryka dot. Hertza, cek. Cys. ul. 511
Tanież sprzedaż cementu najczysto bezkami po cenach wagonowych.

Laboratorium
St. GÓRSKIEGO
Warszawa, Leszno № 12

Agatol proszek, eliksir, i pasta do zębów o silnym aromacie i własnościach przeciwniepalnych, nadaje świeżość ust oraz białe i zdrowe zęby. Ceny proszku 20 i 30 k., eliksiru 30 i 50 k., pasty 20 k.

Eksikans (pułeczko w rozpylaczu) higieniczny proszek usuwający pot i odparzenie ciała oraz przykry woń jeża. Sutek po jednorazowym użyciu. Cena 30 k.

Crem Venus źródło piękności kobiecej usuwa pieg, plamy, pryszcze i liszaje. Nadaje młodociany i świeży wygląd. 50 k i rb. 1, 522 Sprzedaż wszędzie.

Arago najskuteczniej usuwa odciski, brodawki i zgrubiałą skórę. Cena 35 i 60 k.

Puder Venus dla pań nagrodzony za swoją wytwórczość i nieszkodliwość na wystawach higienicznych i polecany jako najlepszy puder krajowy. 15, 30, 50 i rb. i.

SKŁAD FABRYCZNY
T-wa „Prowodnik“
w RYDZE.
w Częstochowie, Teatralna 13. Tel. № 1.
Wyroby techniczne
Gumowe i Azbestowe
do wszelkich gałęzi przemysłu
Obcęgi gumowe
do kół powozowych
Bandaż, Osie, Resory
OPONY do samochodów i rowerów.
Weże gumowe i parciane
Obcasy gumowe.

Warszawskie Laboratorium
CHEMICZNE poleca
doskonałe mydło toaletowe
MYDŁO TATRZAŃSKIE
do wyboru w zapachach: róża, konwalia, fiolek, wrzoś.
Cena kawałka 20 kop.

ŚMIETANKOWE MYDŁO „LAKTOL“
udelikatniające cerę i jedyne do mycia twarzy, dla osób o wrażliwej cerze.

WYBORNĄ WODĘ KOŁONSKĄ
DLA ZNAWCÓW“
butelk: 1 rub. 219
Dostać można wszędzie.

„ARYSTOKRATYNA“
Mydło, krem i proszek.
Odnazona na wystawie lekarzy i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.
„Arystokratyna“ działa przez swą zawartość węgliku antyseptycznego i orzeźwiającego, już po krótkim użyciu—staje się skórę białą i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku.
Piegi, zniszczenia, wagi, różne plamy „Arystokratyna“ usuwa po kilkorożowym użyciu.
Żądać w składach **aptecznych i aptekach**.
Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie aptecznym
W o ł a w a O R K E Ł
w Częstochowie, III Aleja № 48.

CZĘSTOCHOWA
III Aleja 53, telefon № 87.

Alert i Buhle Przedsiębiorstwo budowlane

Filja w ŁODZI
Radwańska 9, telefon № 597.

Sporządza: Projekty, rysunki architektoniczne i kosztorysy.
Wykonuje: Budowy domów, fabryk, kominów fabrycznych i zakładów hutniczych.
Specjalność: Wielkie piece, glijaki, piece martynowskie i wszelkie roboty żelazno-betonowe.
Reprezentacja na gubernię Piotrkowską. Ceglano-żelaznych, bezdźwigarowych stropów systemu „Bremera“ (opatentowane w Rosji za № 7835).
Główne zalety stropu ceglano-żelaznego bezdźwigarowego są:

- 1) Wielka wytrzymałość przy małej grubości stropu.
- 2) Absolutna ogniotrwałość.
- 3) Zabezpieczenie na przenoszenie dźwięku (masa akustyka). Izolacja od zimna.
- 4) Bezwarunkowe zabezpieczenie przed grzybem.
- 5) Proste i szybkie wykonanie (nie zatrzymujące robót murarskich).
- 6) Oszczędność na kubeczności murów ze względu na małą grubość stropu.
- 7) Doskonałe przyleganie tynku od spodu z wykluczeniem rysek.
- 8) Najtańszy ze wszystkich egzystujących dotychczas ceglanych, cementowych i żelazno-betonowych stropów.

Adres dla depesz „Albu“ Częstochowa.

PRENUMERATĘ i OGŁOSZENIA przyjmują: Kantor własny -- Częstochowa Aleja II Nr. 38 -- kiosk „Świt“ na Wystawie, w Zawierciu księgarnia p. K. Lubcke i S-ka, w Dąbrowie p. Jan Dziekan, w Rakowie p. Leon Piotrowski, w Warszawie p. F. Syrewicz.

Warunki prenumeraty:

Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 kop. 50, miesięcznie kop. 50 wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów.

Ceny ogłoszeń

Za wiersz jednosłupowy lub jego miejsce: przed tekstem kop. 30, po tekście k. 10, obok tekstu (nadesłane) k. 50, nekrologi k. 20. Drobne ogłoszenia po 3 k. za wyraz.